

1894, I, 31.

VERSLAG

TER GELEGENHEID VAN HET

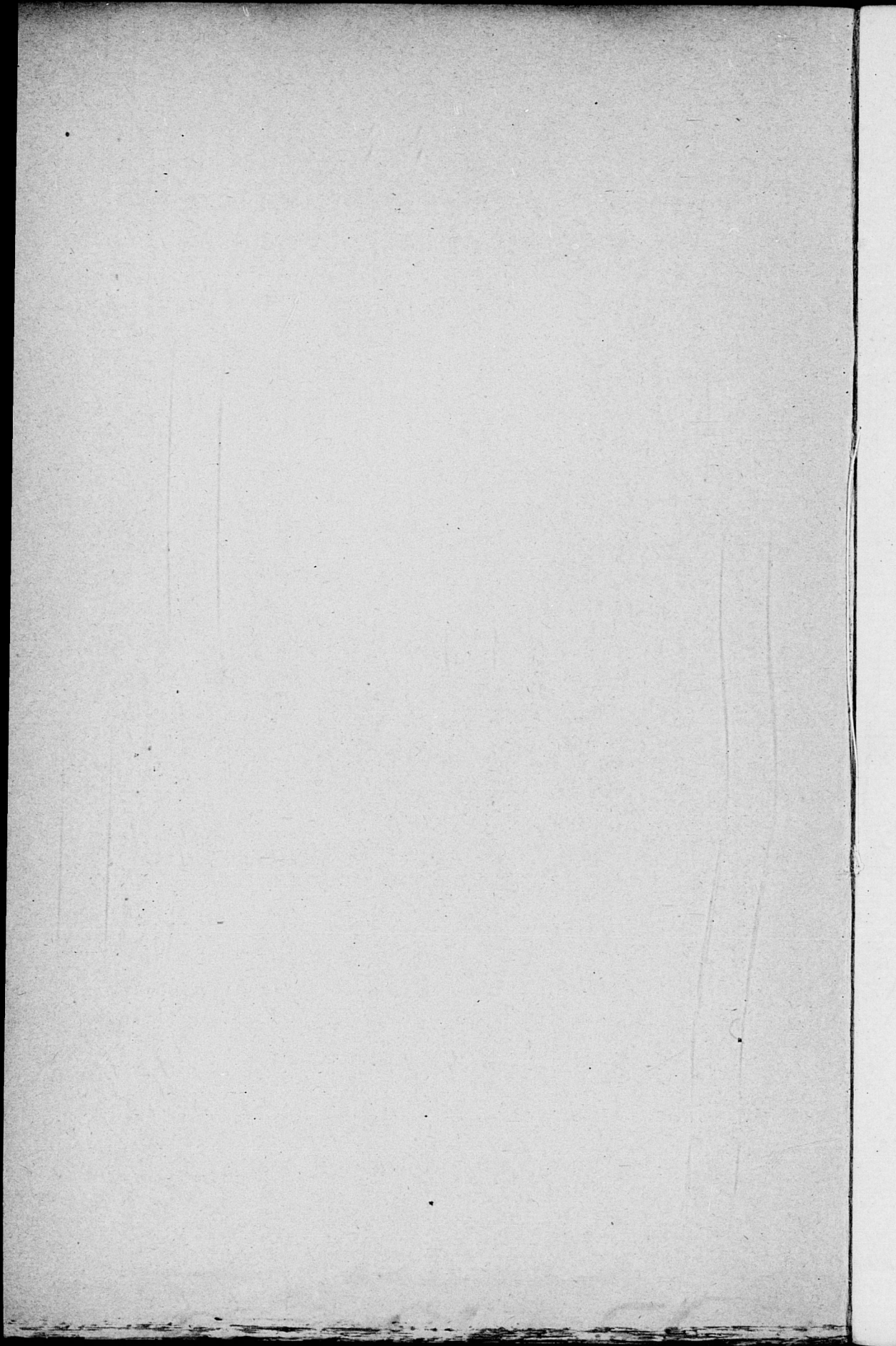
VIJFTIG-JARIG BESTAAN

DER

Utrechtsche Diakonessen-Inrichting.

Typ. — J. van Boekhoven. — Utrecht.

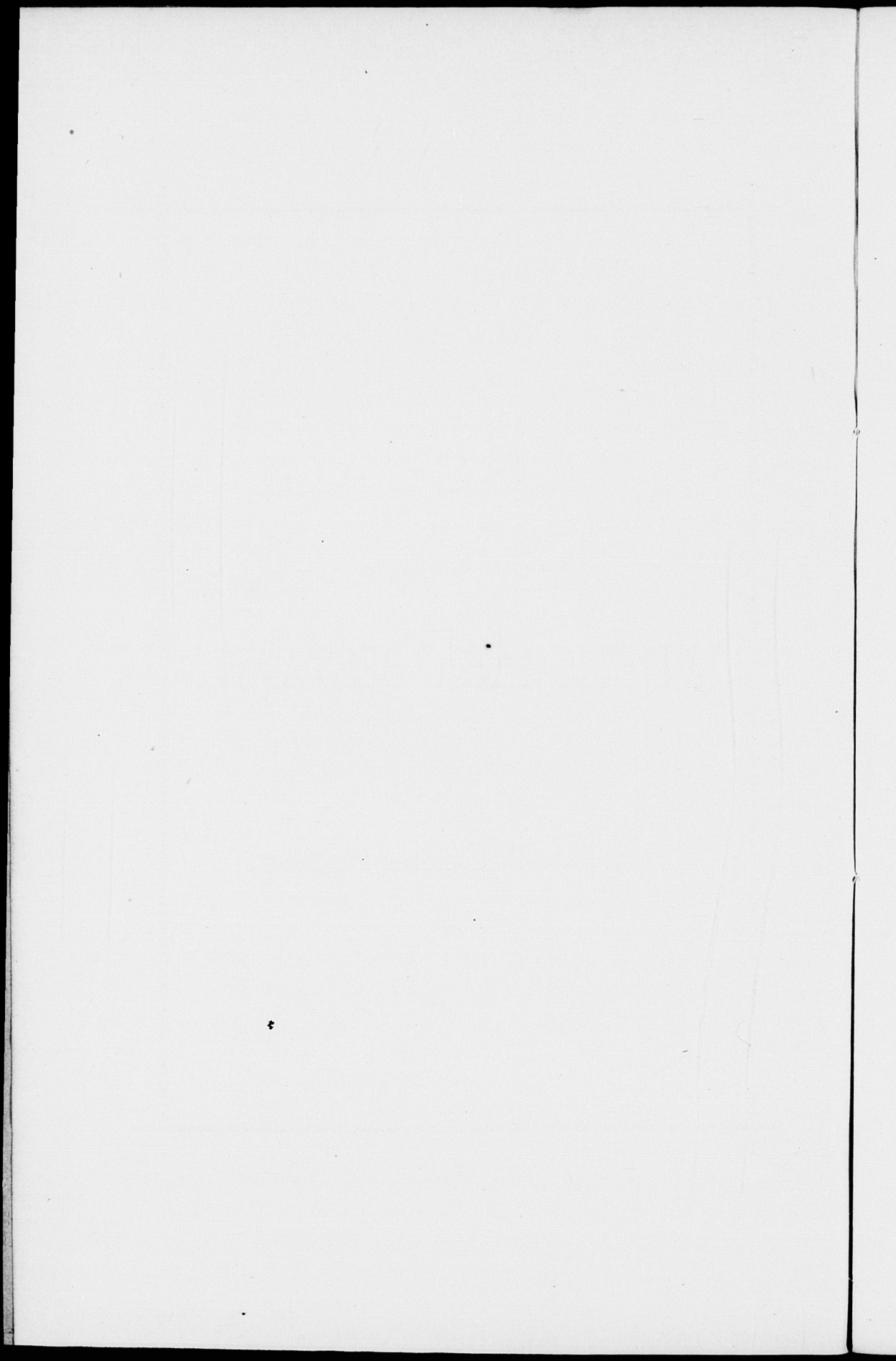
VERSLAG

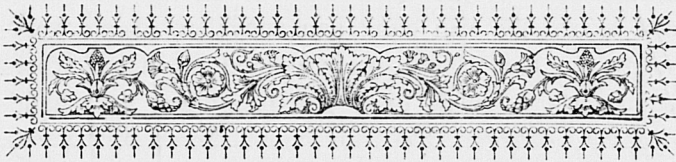
TER GELEGENHEID VAN HET

VIJFTIG-JARIG BESTAAN

DER

Utrechtsche Diakonessen-Inrichting.

Op den 4^{en} November 1894 gedenkt de Utrechtsche Diakonessen-Inrichting haar vijftig-jarig bestaan.

Het Bestuur dier Inrichting mag dien dag niet laten voorbijgaan zonder een opzettelijk woord te richten tot hare vrienden en begunstigers en tot allen, die in Christelijken liefde-arbeid belangstellen.

Vóór alles voegt ons een woord van ootmoedigen dank aan onzen getrouwen God en Vader in Christus, die ons Huis onder veel moeite en strijd en in weerwil van veel gebreks, dat ons met diepe schaamte vervult, heeft in stand gehouden en ten zegen stelde, zoodat menige traan werd gedroogd, menige wond werd verbonden, menig hulpeloos wicht werd verzorgd en opgevoed, menige oude van dagen werd verpleegd, — en bij dat alles de kracht van Christus in de zwakheid der Zusters verheerlijkt werd.

Maar wij voegen daaraan ook uit het volle hart een woord toe van dank aan zoovelen, die als werktuigen in Gods hand ons steunden en onzen arbeid bevorderden, gelijk onze jaarrekeningen en maandopgaven daarvan zoo ruimschoots getuigenis geven.

Voor de geschiedenis der oprichting en der eerste 25 jaren van het Huis verwijzen wij naar het Gedenkschrift, aan het eind van dat tijdvak uitgegeven en naar de verslagen, gedurende dien tijd ongeveer elke twee jaren verschenen.

Toen in 1873 werd besloten tot de uitgaaf van een eigen Maandblaadje, waarvan onder den titel: „De Christelijke Verpleegster” zestien jaargangen verschenen zijn, werden verdere jaarverslagen overbodig.

Na het staken onzer uitgave werden alle Mededeelingen omtrent de Inrichting opgenomen in het Maandschrift: „Het Diakonaat”, hetwelk mag geacht worden in handen te zijn van allen, die in haar belangstellen. Wij verwijzen dus voor de verdere jaren naar deze beide bronnen.

Dit neemt niet weg, dat wij hier een en ander te herinneren hebben, wat deze gelegenheid ons in het geheugen roept.

Het Bestuur der Inrichting bleef de eerste 25 jaren ongedeerd. Niet lang daarna evenwel ving eene reeks van veranderingen aan, die wij ter wille van een gewenscht geschiedkundig overzicht hier achtereenvolgens met een weemoedig hart opgeven.

1. De Heer **E. A. Fruitier der Talma**, overleden 13 Mei 1871, werd vervangen door Jhr. Mr. W. N. de Pesters van Cattenbroeck, die reeds eenige jaren als adjunct-Penningmeester werkzaam geweest was.

2. **Mr. C. W. J. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam**, Penningmeester, overleden 16 April 1872, werd als lid vervangen door den Heer G. H. L. Baron van Boetzelaer.

3. **Mejonkvr. A. H. Swellengrebel**, — onze eerste Besturende Zuster, die door hare geestkracht de geheele Inrichting bezielde en aan den arbeid haar stempel indrukte, — overleden 30 Mei 1874, werd vervangen door hare jongste Zuster Mejonkvr. S. F. Swellengrebel.

4. **Mr. A. J. van Beeck Calkoen**, Secretaris, overleden 16 December 1874 werd vervangen door Ds. F. W. Merens.

5. **Ds. J. F. van Hoogstraten**, Voorzitter, overleden 31 Juli 1878, werd als lid vervangen door Mr. A. W. van Beeck Calkoen, die het Secretariaat overnam van Ds. Merens, nu deze Voorzitter werd.

6. **Mejonkvr. S. F. Swellengrebel**, Besturende Zuster, overleden 14 November 1881, werd vervangen door Mejonkvr. N. C. Dermout, die haar reeds gedurende verscheidene jaren als Secretaresse had terzijde gestaan.

7. **Jhr. Mr. W. N. de Pesters van Cattenbroeck**, Penningmeester, overleden 21 Maart 1882, werd sinds 21 December 1883 als lid vervangen door

Generaal Jhr. W. von Wrangel af Lindenberg, terwijl Mr. van Beeck Calkoen het door hem overgenomen Penningmeesterschap bleef waarnemen.

8. **Mejonkvr. N. C. Dermout**, Besturende Zuster, uitgetreden 2 September 1891, werd *ad interim* sinds 1 December vervangen door Mejonkvr. A. A. M. Thomassen à Thuessink van der Hoop, eene der vroegere zusters onzer Inrichting.

9. **Mr. A. W. van Beeck Calkoen**, uitgetreden 11 September 1891, werd sinds 4 November 1893 vervangen door Ds. J. C. Verhoeff, die als Voorzitter optrad, terwijl de Heer van Boetzelaer als Penningmeester en Ds. Merens als Secretaris opgetreden, in deze betrekkingen werkzaam bleven.

10. **Mejonkvr. A. A. M. Thomassen à Thuessink van der Hoop**, ad interim Besturende Zuster, werd als zoodanig 20 October 1892 vervangen door Jonkvr. A. Gravin von Bijlandt Rheydt, Zuster der Johanniter orde in Duitschland.

11. **Generaal Jhr. W. von Wrangel af Lindenberg**, uitgetreden 30 Mei 1894, is nog niet vervangen.

Voorts ontvielen ons achtereenvolgens de hier genoemde dienende Zusters:

10 November 1870 C. van Hoevelaken, werkzaam in het Kinderhuis.

25 November 1871 Jonkvr. H. F. de Mey van Alkemade oud 54 jaar, stichteres en Directrice van het Kinderhuis.

27 Maart 1875 M. E. Jongeneel oud 44 jaar, hoofdzuster der afdeeling voor oude lieden.

4 April 1875 J. D. Ayelts oud 54 jaar, hoofdzuster der Kinderafdeeling.

18 April 1877 P. Voûte oud 72 jaar, Directrice van het Asyl Steenbeek.

4 Juli 1878 M. C. van Vliet oud 55 jaar, hoofdzuster onzer 3^e klasse.

24 Juni 1880 Betje van der Salm oud 58 jaar, hoofdzuster der afdeeling voor oude lieden.

Januari 1882 C. A. Roozeboom oud 34 jaar, verpleegd te Kaiserswerth.

10 April 1883 A. W. Duin oud 50 jaar, een tijdlang in de Zeister Inrichting Bethanie voor zwakke kinderen werkzaam.

7 Maart 1886 W. E. Winterberg oud 49 jaar, werkzaam in familie-verpleging.

18 Maart 1888 H. L. Fièvez de Malines oud 67 jaar, hoofdzuster onzer 1e klasse.

14 Februari 1889 J. P. van Veen oud 73 jaar, helpende zuster.

1 December 1889 A. van Warmelo oud 62 jaar, werkzaam in de huishouding.

25 Januari 1890 M. J. Honing oud 68 jaar, hoofdzuster onzer 4e klasse.

18 April 1890 C. H. C. Bouscholte oud 71 jaar, hoofdzuster onzer 2^e klasse en onderwijzeres der proefzusters.

11 November 1890 J. Koenders oud 74 jaar, vroeger langen tijd Bestuurderes van het Protestant-sche ziekenhuis te Nijmegen.

20 Januari 1891 M. van Veen oud 84 jaar, werkzaam in de armenzorg.

27 December 1893 E. Prince oud 60 jaar, werkzaam in de afdeeling voor oude lieden.

10 Januari 1894 G. Honing oud bijna 80 jaar, vóór haar langdurig lijden onderwijzeres der proefzusters.

Hoevele namen van geliefde en hooggewaardeerde Broeders en Zusters vinden wij hier, die elk op hunne wijze en in verschillende betrekkingen de Inrichting met hunne gaven en krachten gediend hebben. Bijna allen werden van hier weggenomen. Maar wij vergeten ze daarom niet. Wij brengen hun onzen warmen dank voor al wat zij goeds hebben verricht en tot stand gebracht. Hetgeen uit God is, gaat niet verloren. Zij, die in den geloove heen gingen, hebben gearbeid en zijn niet moede geworden, maar genieten thans de rust na den strijd, die er overblijft voor het volk Gods en zij blijven tevens spreken ook nadat zij zijn gestorven. Moge het voorbeeld hunner lijdzaamheid en zelfverloochening, waaruit zoo menige zegen ontsproot, ook volgende geslachten aanwakkeren, om, door dezelfde liefde Gods gedreven, zich overtegeven tot zijnen dienst, opdat zij, gesterkt door zijne kracht, denzelfden zegen mogen kunnen verspreiden.

Voorts herinneren wij hier, dat sinds 1885 aan de verpleegden is toegestaan, zich te bedienen van de hulp van den Geneesheer hunner keuze, schoon de gratis-behandeling in de laagste klassen alleen aan de praktijk van den huisarts en van den huischirurg verbonden blijft.

Wij achten het een aangenamen schoon weemoe-digen plicht hier tevens een woord van warme hulde te wijden aan de nagedachtenis van den Hooggeleerden Heer Prof. Dr. L. C. van Goudoever, die ruim 40 jaren lang en schier langer dan zijne krachten toelieten met belangeloozen ijver zich aan de geneeskundige en heelkundige praktijk onzer verpleegden gewijd en zijne belangstelling in de Inrichting op ondubbelzinnige wijze getoond heeft. Voor zeer veel blijven wij ZHG. dankbaar, wat tot den bloei van ons Huis zoo aanzienlijk heeft bijgedragen.

ZHG. werd met 1 Januari 1893 vervangen door de HH. Dr. A. J. van der Weijde voor de *geneeskundige* en J. A. Guldenarm voor de *heelkundige* praktijk.

Naar de eischen der wetenschap is eene nieuwe operatiezaal gebouwd en ingericht. Andere verbeteringen van verschillenden aard met het oog op verwarming, luchtverversching, waterleiding en andere belangen werden in den laatsten tijd aangebracht, terwijl eene hydraulische lift de gemeenschap binnen 's huis voor wie het behoeven gemakkelijk maakt.

Bij dit een en ander gelijk bij de regeling van de geneeskundige opleiding der zusters, genoten wij

sinds Maart 1892 de uitnemende hulp en voorlichting van Dr. P. Templeman van der Hoeven, van toen af als Geneeskundig Adviseur aan onze Inrichting verbonden, wien hier met aanbeveling voor de toekomst onze oprechte dank voor zijne zoo welwillende medewerking wordt toegebracht.

Toen in 1889 tot de openstelling eener afdeeling voor mannen-verpleging besloten werd, kon niet anders dan het Huis Vroonestein ten noorden der toenmalige Molensteeg (thans Diakonessenstraat) daartoe worden ingericht. De daaraan voor dit doel klevende gebreken leidden intusschen tot den door goedgeunstige erfbeschikkingen en giften mogelijk geworden aankoop van een pand aan de zuidzijde van het hoofdgebouw en tot den aanbouw van een geheel nieuwen vleugel, die voor een mannen-zaal, een ruimer kerkzaal, kamers voor verschillende klinieken als ook voor zusterkamertjes ruimte biedt en onlangs in gebruik werd genomen.

De reeks gebouwen achter onzen schoonen tuin met zijne liefelijk beschaduwde hutten, heeft al mede eene groote verandering ondergaan.

Het oude gebrekkige Evangelisatiehuis werd in 1875 vervangen door het „Rusthuis”, voor onze rustende Zusters en in zoover de ruimte 't toeliet voor zwakke dames ingericht. Het bevat tevens eene zaal voor lezingen, waarvan door de vereeniging „Ziekenverpleging” bij het onderricht van toekomstige verpleegsters gebruik gemaakt wordt.

Hiernaast ten zuiden is eene nette bergplaats voor kagchels en andere voorwerpen verzezen.

Daarop volgt ons Bethesda door de zorg van eene onzer oudste zusters reeds vroeger gebouwd en sinds vergroot en waarin thans de afdeeling voor moederlooze kinderen is gevestigd.

Hiernaast ligt een nieuw, voor eene Inrichting als de onze onontbeerlijk gebouwtje, waarin op rustbedden de lichamen der overledenen tot op hun laatsten tocht worden geborgen, door Hem die nimmer slaapt bewaakt, ook als zij geen waakster uit de menschen meer behoeven.

Verder op volgt onze boerderij en melkinrichting met een ruime koestal en toebehooren.

Eindelijk wordt deze reeks besloten door een gebouw met afzonderlijken ingang, waar lijders aan besmettelijke ziekten kunnen worden opgenomen.

Sinds 1885 genieten de Zusters, die dit verlangen, door de gastvrijheid van den Heer Baron van Aylva van Pallandt te Putten in Gelderland de gelegenheid tot zomerrust in een buitenhuis op het landgoed Vahnenburg aldaar met ruim genot van versche groenten, vruchten, melk, eijeren en andere verkwikkingen, terwijl de verdere uitgaven gedekt worden door de renten van een klein fonds, daartoe door welwillende handen zamengebracht. Het is ons behoefte ook voor deze hooggewaardeerde hulp bij dezen onzen warmen dank uit te spreken.

Het aantal zusters, dat vóór 25 jaren 34 bedroeg met 7 proefzusters en 5 helpsters, bedraagt thans

35, waarvan 7 rustende, met 28 proefzusters en voorproefzusters en 20 helpsters.

Als gemeente- of wijkzusters zijn werkzaam 2, eerlang zoo wij hopen 3 te Utrecht, 1 te Amsterdam en 2 te Enschedé, terwijl 1 eene particuliere vereeniging te Driebergen bedient.

Aan de Inrichting zijn thans de volgende klinieken verbonden: geneeskundige kliniek van Dr. van der Weijde, heelkundige kliniek van den Heer Guldenarm, kliniek van Dr. Buring Boekhout voor zenuwlijders, en kliniek van Dr. Straub voor oogheelkunde.

Eindelijk geven wij hier de cijfers onzer laatste jaarrekening (over 1893).

Ontvangsten.

Contributiën	f 1677.30
Legaten.	- 1300.—
Giften	- 8301.07
Bazar-opbrengst	- 186.15
Liefdegaven totaal.	f 11464.52
Verpleeggelden	- 38367.13 ⁵
Restitutiën van medicijn, verbanden, enz. -	3510.67 ⁵
Renten	- 6707.44
Huur van huizen	- 300.60
Totaal	f 60350.37

Uitgaven.

Huishouding	f 48533.52
Herstel en onderhoud	- 2988.38
Belastingen enz.	- 884.52
Renten van leeningen.	- 690.—
Uitkeering.	- 818.80
Onderwijs	- 429.90
Honoraria	- 2000.—
Zustersgeld	- 3923.50
Loonen.	- 3945.16
Administratie.	- 377.15 ⁵
Diversen	- 99.05 ⁵
	<hr/>
Totaal	f 64689.99

hetgeen een nieuw te kort aanwijst van f 4339.62

Hierbij komen nog de kosten van het eerste gedeelte van den nieuwen bouw tot een bedrag van f 34639.09⁵, waarvan moet afgetrokken worden de som van f 14375.43, die aan zeer gewaardeerde giften voor dit doel werd ontvangen. Het overige moest door verkoop van een deel onzer bezittingen worden gevonden, waardoor ook het tekort over 1892 ten deele gedekt werd. Onze tegenwoordige rekening sluit met een nadeelig saldo van f 7161.27.

Terwijl wij met dank op het verleden terugzien en met hope de toekomst te gemoet gaan, hebben

wij dus allen grond om onze Inrichting in de belangstelling aan te bevelen van zooveel als haar doel toejuichen.

Geve de Heer onze God op dezen arbeid een rijken zegen!

HET BESTUUR,

J. C. VERHOEFF,

Voorzitter.

G. H. L. VAN BOETZELAER,

Penningmeester.

F. W. MERENS,

Secretaris.

GRAFLIED.

Bij het naderen aan het graf.

Het vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wensch verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan, onbepaald,
Door 't licht, dat van zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.
Heft Gode blijde psalmen aan;
Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;
Laat al wat leeft Hem eeren!
Bereidt den weg, in Hem verblijd,
Die door de vlakke velden rijdt;
Zijn naam is HEER der heeren!

Na nederlating in de aarde.

Zoo zinken wij in 't eind ook mede,
 Vermoeid en afgemat, in d' aard,
En sluimren daar in stillen vrede,
 Door Hem, die nimmer slaapt, bewaard.
Opdat ons stof herrijz' in waarde,
Geeft Hij het afgeteld aan d' aarde,
 En eischt het eens van d' aard weer af:
Zijn eeuwge lentedag zal komen,
Dan, dan verlaten zijne vromen
 Vol nieuwe levenskracht het graf.
